00232737

C9/4/1

នៅចំពោះមុខបុរេអង្គជំនុំជម្រះ
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស(អបជ-១៣)
ដាក់ទៅ: អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ថ្ងៃដាក់: ថ្ងៃទី១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨
ភាគីអ្នកដាក់: សហមេធាវីរបស់ **នួន ជា**
ភាសាដើម: អង់គ្លេស(ឯកសារដើម) និង ភាសាខ្មែរ(អត្ថបទបកប្រែ)
ប្រភេទឯកសារ: សាធារណៈ

បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន

អ្នកដាក់ឯកសារ៖
សហមេធាវីរបស់ នួន ជា
លោក សុន អរុណ
លោក Michiel PESTMAN
លោក Victor KOPPE
លោក ម៉ម ចាន់ណា
លោក Andrew IANUZZI

អ្នកទទួលឯកសារ៖
ចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ប្រាក់ គឹមសាន
លោក ហួត វុទ្ធី
លោក Rowan DOWNING
លោក ន័យ ធុល
លោកស្រី Katinka LAHUIS
លោក ប៉ែន ពេជ្រសាលី

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖
អ្នកស្រី ជា លាង
លោក Robert PETIT
លោក តាន់ សេណារ៉ុង
លោក Anees AHMED

ឯកសារបានទទួល
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/Date de reception): 16 / 10 / 2008
ម៉ោង (Time/Heure): 15:35
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: SANN RADA

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 17 / 10 / 2008
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: C.A.

I. សេចក្តីផ្តើម

1. អនុលោមតាមវិធាន ៧៣, ៧៤ និង ៧៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អ.វ.ត.ក សហមេធាវីរបស់ជនត្រូវចោទ នួន ជា (ហៅថា"មេធាវីការពារ") តទៅនេះសូមដាក់សារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ (ហៅថា"អ.ប.ជ") "ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន" (ហៅថា"ដីកាបន្តថេរៈវេលា"[1]) ដែលចេញដោយការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (ហៅថា"ក.ស.ច.ស") ។ រាល់មូលហេតុដូចដែលបានបញ្ជាក់ជូនខាងក្រោមនេះ មេធាវីការពារសន្និដ្ឋានថា: (i) បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍គឺអាចទទួលយកបាន, (ii) ការបន្តឃុំខ្លួនលោក នួន ជា គឺមិនត្រឹមត្រូវទាំងអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់, (iii) ដីកាបន្តថេរៈវេលា គឺខុសនឹងនីតិវិធី និង (iv) ការដោះលែងឲ្យនៅក្រៅឃុំបណ្តោះអាសន្នដោយភ្ជាប់ជាមួយលក្ខខណ្ឌ គឺសមស្របក្រោមកាលៈទេសៈនេះ ។

II. អង្គហេតុពាក់ព័ន្ធ

2. លោក នួន ជា កំពុងទទួលរងនូវការចោទប្រកាន់ដោយការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា (ហៅថា "ក.ស.ព") ពីបទទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មខុសៗគ្នាជាងម្ភៃ តាមរយៈទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវផ្សេងៗគ្នាចំនួនប្រាំពីរ (៧) ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅទីតាំងជាងម្ភៃប្រាំមួយ (២៦) កន្លែងនៅលើទឹកដីនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ចន្លោះពីខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩[2] ។ តាមអំណាចនៃការចោទប្រកាន់ទាំងនេះ លោក នួន ជា ត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងបញ្ជូនមកចំពោះមុខ ក.ស.ច.ស ហើយត្រូវបានចោទប្រកាន់ជាផ្លូវការពីការធ្វើផែនការ ញុះញង់ បញ្ជា ប្រព្រឹត្ត និងជួយ

---

[1] សូមមើលឯកសារលេខ C-9/3 ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៨ ។

[2] សូមមើលឯកសារលេខ C-9/2, "ការជំទាស់តវ៉ាទៅនឹងការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ចុះថ្ងៃទី១០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៨ (ហៅថា"ការជំទាស់តវ៉ាទៅនឹងការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួន") កថាខណ្ឌ ២ ដល់ ៤ (ដែលបានសំអាងលើឯកសារលេខ D-3 ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យទៅស៊ើបសួរ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧, កថាខណ្ឌ ៣៧ ដល់ ៧២, កថាខណ្ឌ ៧៥ ដល់ ៨១, កថាខណ្ឌ ១១៥, ១១៧ និង ១២២ និងឯកសារលេខ D-83 "ដីការសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យទៅស៊ើបសួរបន្ថែមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទាក់ទងនឹងមន្ទីរសន្តិសុខរបស់ភូមិភាគឧត្តរ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ (ហៅថា"ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យទៅស៊ើបសួរបន្ថែម" កថាខណ្ឌ ៥ ដល់ កថាខណ្ឌទី១១) ។

និងជម្រុញក្នុងការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងការបំពារបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩[3] ។

3. ផ្អែកតាមការចោទប្រកាន់របស់ខ្លួន ព្រមជាមួយឯកសារបន្ថែមដែលបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ក.ស.ព បានអះអាងថា លក្ខខណ្ឌភ្ជាប់របស់វិធាន ៦៣(៣) ត្រូវបានបំពេញ ហើយអាស្រ័យហេតុនេះ លោក **នួន ជា** ត្រូវតែឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នរង់ចាំសវនការ[4] ។ ជាពិសេស ក.ស.ព បានទាញហេតុផលថា (i) មានមូលហេតុដែលនាំឲ្យជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា លោក **នួន ជា** បានចូលរួមប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មដែលមានកំណត់នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ និងថា (ii) ការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នមានលក្ខណៈចាំបាច់ ដើម្បីបង្ការរាល់ការដាក់សម្ពាធលើសាក្សី បង្ការការបំផ្លាញភស្តុតាង ធានារក្សាទុកវត្តមានរបស់ជននេះសម្រាប់ដំណើរការនីតិវិធី និងដើម្បីរក្សាសុវត្ថិភាពដល់ជនត្រូវចោទផ្ទាល់ និងដើម្បីរក្សាសណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ[5] ។

4. លើសពីការជំទាស់តវ៉ារបស់លោក **នួន ជា** ក.ស.ច.ស បានយល់ស្របតាមសំណើរបស់ ក.ស.ព យ៉ាងប្រញ៉ាប់ប្រញាល់ ដោយធ្វើការគាំទ្រលើសេចក្ដីសន្និដ្ឋាននីមួយៗរបស់ ក.ស.ព ទាក់ទងនឹងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យខុសៗគ្នារបស់វិធាន៦៣(៣)[6]។ ក.ស.ច.ស មិនបានបញ្ជាក់ភស្តុតាងជាក់លាក់ទេ ហើយក៏មិនមានការគាំទ្ររឹងមាំដល់ដីកានេះដែរ ។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត ពុំមានវិធានការផ្សេង (ឧទាហរណ៍ វិធានការធូរស្រាល) ត្រូវបានយកមកពិចារណានោះឡើយ ។

5. មេធាវីការពារបានសន្និដ្ឋាននៅក្នុងសារណាបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ថា (i) ពុំមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីភ្ជាប់លោក **នួន ជា** ទៅនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានចោទប្រកាន់នោះទេ និង (ii) លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ

---

[3] សូមមើលឯកសារលេខ C-6 “ដីកាបង្គាប់ឲ្យនាំខ្លួន” ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧, ឯកសារលេខ. D-20 “កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ ទំព័រ ២ ដល់ ៣ ។

[4] សូមមើលឯកសារលេខ. C-8 “កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃសវនាការតទល់គ្នា” ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ ។

[5] ដូចខាងលើ ។

[6] សូមមើលឯកសារលេខ C-9 “ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន” ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ កថាខណ្ឌ ៥ ដល់ទី៦ (ហៅថា “ដីកាឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន”) ។

នីមួយៗនៃវិធាន ៦៣(៣)(ខ) ត្រូវបានគាំទ្រដោយសញ្ញាណអរូបី ជាជាងអង្គហេតុជាក់ស្តែង[7] ។ អាស្រ័យហេតុនេះ មេធាវីការពារបានស្នើសុំនូវលក្ខខណ្ឌជាច្រើនសម្រាប់ការដាក់លោក **នួន ជា** ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់តុលាការ ដែលមានគោលបំណងកាត់បន្ថយការព្រួយបារម្ភដោយស្មានៗទាំងនេះ[8] ។ នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានតម្កល់ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នទាំងស្រុង ដោយដាក់ជំនួសមកវិញនូវការវិភាគរបស់ខ្លួនសម្រាប់ "មូលហេតុទាំងអស់" របស់ ក.ស.ច.ស[9] ។ សំណើរបស់មេធាវីស្នើសុំដាក់លោក **នួន ជា** ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់តុលាការ ត្រូវបានបដិសេធភ្លាមៗ ហើយក៏មិនមានការពិចារណានូវជម្រើសផ្សេងៗដែរ[10] ។

6. បន្ទាប់ពីបានទទួលនូវសេចក្តីជូនដំណឹងពីគោលបំណងរបស់ ក.ស.ច.ស ដើម្បីបន្តរយៈពេលនៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលោក **នួន ជា** មួយឆ្នាំបន្ថែមទៀតនោះ មេធាវីការពារក៏បានជំទាស់ភ្លាមៗដែរ។ ខណៈយល់ស្របថាមានអត្ថិភាពនៃមូលហេតុដែលនាំឲ្យជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាលោក **នួន ជា** បានប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មមួយចំនួនដែលមានកំណត់នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ[11]ក៏ដោយ ក៏មានការទាញហេតុផលថា លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃវិធាន ៦៣(៣)(ខ) មិនត្រូវ (និងមិនដែលធ្លាប់បាន) បានបំពេញទៀតឡើយ[12] ។ បន្ថែមពីលើនេះ មេធាវីការពារបានសន្និដ្ឋានថាដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺខុសនឹងនីតិវិធី ដោយសារតែការខកខានមិនបានបង្ហាញពីមូលដ្ឋានអង្គហេតុសម្រាប់ការឃុំខ្លួន ហើយបានជម្រុញឲ្យ ក.ស.ច.ស បញ្ចៀសនូវកំហុសស្រដៀង

---

7 សូមមើលឯកសារលេខ C-11/4 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន" ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៧ (ហៅថា"បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍") កថាខណ្ឌ ៤១ ដល់ទី ៥៣ ។

8 ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៥៥ ដល់ ៥៨ និង ឧបសម្ព័ន្ធ ក ។

9 សូមមើលឯកសារលេខ C-11/54 "សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជនត្រូវចោទ នួន ជា ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០០៨ (ហៅថា "សាលដីកា") កថាខណ្ឌ ៤១ ដល់ទី ៨១ ទំព័រ ២៨ ។

10 ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៨៣ ។

11 សូមមើលការជំទាស់តវ៉ាទៅនឹងការបន្តរយៈពេលនៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ១០ ។

12 ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ១១ ។

គ្នានេះនៅក្នុងដីកាថ្មីរបស់ខ្លួន[13] ។ ជាចុងក្រោយ មេធាវីការពារស្នើសុំជាថ្មីម្តងទៀតឱ្យដោះលែងលោក នួន ជា "ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវលក្ខខណ្ឌសមហេតុផលដែលអាចធានាវត្តមានរបស់គាត់នៅសវនាការណាមួយនាថ្ងៃអនាគត់"[14] ។

7. ចំពោះការជំទាស់តវ៉ាទាំងនេះ និងទោះបីជាមានសំណើសុំឱ្យមានការបញ្ជាក់ជាក់លាក់ក៏ដោយ ក៏ ក.ស.ច.ស បានបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលោក នួន ជា មួយឆ្នាំបន្ថែមទៀតនៅក្នុងដីកាដែលមានអត្ថន័យមិនច្បាស់លាស់រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ។ ជាថ្មីម្តងទៀតសំណើសុំដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់តុលាការត្រូវបានបដិសេធ ហើយវិធានការផ្សេងទៀតក៏មិនបានពិចារណាដែរ ។

III. ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ

ក. យុត្តាធិការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

8. វិធាន ៧៣ ផ្តល់ឱ្យអង្គជំនុំជម្រះនូវ "សមត្ថកិច្ចផ្តាច់មុខ [...] លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៧៤" ។ អនុលោមទៅតាម ៧៤(៣)(ច) ជនត្រូវចោទអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត "ពាក់ព័ន្ធនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ឬ ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ" ។ ចំនុចនេះត្រូវបានគេសន្មត់ថា រួមបញ្ចូលទាំងដីកាបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន "ដែលបើកផ្លូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍"[15] ។

ខ. បទដ្ឋាននៃការពិនិត្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឡើងវិញ

9. អនុលោមទៅតាមការអនុវត្តលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល ដែលមានមូលដ្ឋានគ្រឹះសយ៉ាងរឹងមាំ អង្គជំនុំជម្រះនេះគប្បីពិនិត្យ*ជាថ្មី*លើបញ្ហាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដោយពុំចាំបាច់

---

[13] ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ១២ ដល់ទី ១៤ ។

[14] ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ១១ (យោងទៅលើសំណើដើមដែលមានកំណត់នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ក នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន) ។

[15] វិធាន ៦៧(៧) ។

ពិចារណាលើការរកឃើញផ្អែកអង្គច្បាប់ ឬ អង្គហេតុរបស់ ក.ស.ច.ស ឡើយ ។ នៅក្នុងការសម្រេចសេចក្តី អង្គបុរេជំនុំជម្រះមានឆន្ទានុសិទ្ធិគ្មានដែនកំណត់ក្នុងការតម្កល់ កែប្រែ ឬ ផ្អាកដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ផ្អែកលើសំណុំរឿងដែលមាន និងព័ត៌មានបន្ថែមដែលបង្ហាញដោយភាគីនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍[16] ។

គ. លក្ខខណ្ឌ និង ការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

10. មេធាវីការពារស្នើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះពិចារណាលើសារណានៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននៅត្រង់កថាខណ្ឌ ២៤ ដល់ទី ២៩ និង កថាខណ្ឌ ៨ ដល់ទី៩ នៃការជំទាស់តវ៉ាទៅនឹងការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួន។ វាជាការរំលឹកឡើងវិញថា យុត្តិសាស្ត្រសិទ្ធិមនុស្សដែលអាចអនុវត្តបាន បានរកឃើញជារឿយៗថា ហានិភ័យលើកដំបូងដែលធ្វើជាយុត្តិកម្មសម្រាប់ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន (ឧទាហរណ៍ ហានិភ័យដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៦៣(៣)(ខ)) បានថយចុះជាបណ្តើរៗ។ តាមពិត ការពឹងអាស្រ័យទៅលើករណីយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប(ហៅថា“ECHR") អង្គជំនុំជម្រះនេះបានធ្វើការកត់សម្គាល់កាលពីពេលថ្មីៗនេះថា " ខណៈពេលដែលហានិភ័យជាទូទៅត្រូវបានបង្កើត [...] “ប្រហែលអាច” ទទួលយកមកធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការឃុំខ្លួននៅដំណាក់កាលដំបូងនៃដំណើរការនីតិវិធី ព្រមជាមួយនឹងការកន្លងផុតនៃពេលវេលា គេចាំបាច់ត្រូវមានកត្តាមួយផ្សេងទៀតដែលអាចបង្ហាញថា *ហានិភ័យនេះពិតជាមានអត្ថិភាពមែន*"[17]។

---

[16] សូមមើលឯកសារ C-22/I/29 អង្គបុរេជំនុំជម្រះ “សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់លោក អៀង សារី ដែលស្នើសុំការអនុញ្ញាតឱ្យផ្អាកការពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនចំពោះការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន និងសំណើសុំឱ្យមានដីកាណែនាំដល់ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យលោក អៀង សារី បានសម្រាកព្យាបាលនៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌ៧ (“អង្គបុរេជំនុំជម្រះមានយុត្តាធិការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់លោក អៀង សារី ដើម្បីកែប្រែលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន និង ផ្អាកលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន”) ។

[17] ឯកសារលេខ 33/I/7 អង្គបុរេជំនុំជម្រះ “សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក នួន ជា ចំពោះលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន” ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៨ កថាខណ្ឌ ១៥ (បញ្ជាក់នៅក្នុងអត្ថបទដើម) ។ នៅក្នុងករណីនេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានគូសបញ្ជាក់អំពីហានិភ័យដែលចុងចោទអាចដាក់0សម្ពាធទៅលើសាក្សី ឬរំខានដល់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី

ឃ. សិទ្ធិចំពោះដីកាមានមូលហេតុ

11. អនុលោមទៅតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នត្រូវតែ "បញ្ជាក់ពីអំពីអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់សម្រាប់ជាមូលដ្ឋាននៃការឃុំខ្លួន"[18] ។ រាល់ដីកាបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នត្រូវតែបញ្ជាក់ពីមូលហេតុដូចគ្នាផងដែរ[19] ហើយគ្រាន់តែមានសេចក្តីយោងចំពោះបញ្ញត្តិច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ គឺមិនគ្រប់គ្រាន់នោះទេ[20] ។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត ការវិភាគបែបអរូបី ឬ ការវិភាគរាក់កំផែល គឺមិនគ្រប់គ្រាន់នោះទេ តែតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចលើករណីនេះ ត្រូវតែ "កត់ត្រារាល់អំណះអំណាងទាំងអស់ដែលគាំទ្រដល់ការដោះលែង និងអំណះអំណាងដែលប្រឆាំងនឹងការដោះលែង នៅក្នុងដីកាសម្រេចមានមូលហេតុ"[21]។ មូលហេតុមានពីរៈ ទី១ គឺដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យជនត្រូវចោទប្រើសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដើម្បីប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាព និងទី២ ដើម្បីរក្សាទំនុកចិត្តរបស់សាធារណៈជនទៅលើដំណើរការស្វែងរកយុត្តិធម៌[22] ។

ង. ការដោះលែងឲ្យនៅក្រៅឃុំជាបណ្តោះអាសន្ន

12. មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឱ្យពិចារណាកថាខណ្ឌ ៣០ នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។

13. បន្ថែមពីលើនេះទៀត គេបានកត់សម្គាល់ឃើញថា ការរែករញែកចំពោះការដោះលែងឱ្យនៅក្រៅឃុំបណ្តោះអាសន្ន កើតមានឡើងរវាងស្ថាប័នសិទ្ធិមនុស្ស និង តុលាការអន្តរជាតិ ក្នុងខណៈ

ដោយសារមូលហេតុថា ចុងចោទជាសមាជិកមួយរូបនៅក្នុងក្រុម)។ ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ២១ ("ដោយសារការកន្លងផុតនៃពេលវេលា និន្នាការមានការកើនឡើងនៅពេលដែលការស៊ើបអង្កេតកំពុងតែដំណើរការ និងហានិភ័យមានការថយចុះ" ។

[18] វិធាន ៦៣(២)(ក) ។

[19] សូមើលវិធាន ៦៣(៧) ("រាល់ដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតទាក់ទងនឹងការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយត្រូវមានសំអាងហេតុចំពោះការបន្តឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន") ។

[20] សូមមើលករណី Jessica Simor និង Ben Emmerson QC, HUMAN RIGHTS PRACTICE, (Sweet & Maxwell 2006), § 5.045 ។

[21] ដូចខាងលើ § 5.052 ។

[22] ដូចខាងលើ § 5.044 ("គោលបំណងនៃកាតព្វកិច្ចផ្តល់មូលហេតុ គឺដើម្បីជំរុញឱ្យត្រូវជាប់ឃុំដាក់សំណើទៅតុលាការ ដើម្បីតវ៉ាអំពីភាពស្របច្បាប់នៃការឃុំខ្លួន [...]) ។

ដែលស្ថាប័នសិទ្ធិមនុស្ស "មិនពេញចិត្តចំពោះការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ហើយបានដាក់បន្ទុកទៅឱ្យរដ្ឋធ្វើយុត្តិកម្មចំពោះការបន្តឃុំខ្លួន" ចំណែកឯតុលាការអន្តរជាតិ "បានលើកឡើងថា ការដោះលែងឱ្យនៅក្រៅឃុំបណ្ដោះអាសន្ន គឺជាអញ្ញត្រកម្ម ហើយនៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង បានដាក់បន្ទុកទៅលើមេធាវីការពារក្តីឱ្យបង្ហាញថា ការដោះលែងត្រូវតែបានធានា"[23]។ ការឃ្លាតឆ្ងាយពីគ្នាបែបនេះត្រូវបានពន្យល់ត្រួសៗដោយភាសារបស់ "វិធាននីតិវិធី និង ភស្តុតាង"ផ្សេងៗរបស់តុលាការអន្តរជាតិ ។ វិធានទាំងនេះកំណត់ថា ជនជាប់ចោទទាំងអស់*ត្រូវ*បានឃុំខ្លួនជាដំលើកបូង ហើយបន្ទុកនៃការបង្ហាញជាបន្តបន្ទាប់ដែលថា ការដោះលែងគឺជាការសមស្រប គឺជាបន្ទុករបស់មេធាវីការពារក្តីទាំងស្រុង[24]។ ផ្ទុយទៅវិញ អ.វ.ត.ក បានអនុម័តយកវិធីសាស្ត្រមួយដែលផ្តល់ឆន្ទានុសិទ្ធិច្រើនឱ្យ ក.ស.ច.ស សម្រេចថាតើត្រូវឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ឬ ត្រូវដោះលែងជនត្រូវចោទ ឬ យ៉ាងណានោះ គឺអាស្រ័យទៅលើការវិភាគដំបូងនៃល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៦៣(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង[25]។ ភាសានៃវិធាននេះ- ដែលល្បីល្បាញនៅក្នុងតុលាការអនុវត្តប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល ដែលសំអាងទៅលើការវិភាគរបស់តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប- បានសន្និដ្ឋានយ៉ាងច្បាស់ថា វិធាននេះត្រូវបានតាក់តែងឡើងដោយមានការពិចារណាលើយុត្តិសាស្ត្រសិទ្ធិមនុស្ស ។

---

[23] *សូមមើល ឧទាហរណ៍* Anne Heindel ដែលជាទីប្រឹក្សាច្បាប់របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា "ការបន្តការឃុំខ្លួន នួន ជា" ("យុត្តិសាស្ត្ររបស់ស្ថាប័នសិទ្ធិមនុស្ស មានដូចជា គណៈកម្មាធិការអន្តរៈអាមេរិកកាំង តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប និង គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សមិនពេញចិត្តចំពោះការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ហើយបានដាក់បន្ទុកទៅលើរដ្ឋឱ្យធ្វើយុត្តិកម្មចំពោះការ បន្តឃុំខ្លួននេះ។ ផ្ទុយទៅវិញ តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ និង តុលាការកូនកាន់បានលើកឡើងថា ការដោះលែងឱ្យនៅក្រៅឃុំបណ្ដោះអាសន្នគឺជាអញ្ញត្រកម្ម ហើយនៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង បានដាក់បន្ទុកទៅលើមេធាវីការពារក្តីឱ្យបង្ហាញថា ការដោះលែង ត្រូវបានអនុញ្ញាត"។

[24] *សូមមើល* វិធានទី ៦៤ របស់ ICTY, ICTR និង SCSL ("ក្រោយពីត្រូវបានបញ្ជូនមកកាន់តុលាការ ជនជាប់ចោទ *ត្រូវបានឃុំ ខ្លួន*នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងដែលផ្តល់ដោយប្រទេសសាមី ឬ ដោយប្រទេសមួយផ្សេងទៀត") និង វិធានទី ៦៥(ក) ("បន្ទាប់ពីបានឃុំខ្លួន ជនជាប់ចោទមិនអាចត្រូវបានដោះលែងបានទេ លើកលែងតែមានដីកាដីលែងពីអង្គជំនុំជម្រះ")។ (មានបន្ថែមសេចក្តី បញ្ជាក់)។

[25] *សូមមើល*វិធាន ៦៣(១)(ក) ("សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត*អាច*សម្រេចឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទជាបណ្ដោះអាសន្ន ក្រោយពេលមានសវនាការតទល់គ្នា។ [...] ប្រសិនបើសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រេចមិនឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ជនត្រូវចោទត្រូវបានដោះលែង ឱ្យមានសេរីភាព។ (មានបន្ថែមសេចក្តី បញ្ជាក់)។

00232745

C 9/4/1

ហេតុដូច្នេះ ទាក់ទងទៅនឹងលក្ខណៈខុសគ្នាដែលបានលើកឡើងខាងលើ តុលាការនេះគួរតែផ្តល់ការពិចារណាឲ្យបានទាន់ពេលវេលាចំពោះគោលការណ៍ដែលបានបង្កើតឡើង ដូចខាងក្រោមនេះ។

14. ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សទទួលស្គាល់ថា "ភស្តុតាងមួយក្រឡេកក្នែកផ្តល់សិទ្ធិទទួលបានការដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការក្នុងពេលរង់ចាំសវនាការ"[26]។ ដោយសារការឃុំខ្លួនបុគ្គលម្នាក់ដែលត្រូវគេបានសន្មត់ថាគ្មានទោសទុកជាមុន គឺជាវិធានការធ្ងន់ធ្ងរ នោះគេអាចធ្វើយុត្តិកម្មបានតែក្នុងករណីដែលជម្រើសមានលក្ខណៈមិនសូវធ្ងន់ធ្ងរ ត្រូវបានយកមកពិចារណា និងបានរកឃើញថាមិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធានាការពារដល់ផលប្រយោជន៍បុគ្គលណាម្នាក់ ឬផលប្រយោជន៍សាធារណៈ បានតែប៉ុណ្ណោះ[27]។ ប្រសិនការសុំដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមផ្លូវតុលាការត្រូវបានបដិសេធភ្លាមៗ នោះជនត្រូវចោទមានសិទ្ធិ "ឲ្យព្រះរាជអាជ្ញា និង តុលាការចាត់ការលើរឿងក្តីរបស់ខ្លួនជាអាទិភាព"[28]។

IV. **ឧត្តិករណ៍**

ក. បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចទទួលយកបាន

15. អនុលោមតាមវិធាន៦៣(៧) និង៧៤(៣)(ច) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះគឺអាចទទួលយកបាន។ លើសពីនេះទៅទៀត បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដាក់ជូននៅក្នុងអំឡុងពេលដែលកំណត់ដោយវិធាន ៧៥(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

ខ. មានមូលហេតុដែលនាំឲ្យជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា លោក នួន ជា អាចបានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋទាំងអស់ដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ និង ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម

---

[26] Simor និង Emerson, § 5.048; *សូមមើលដូចគ្នានេះផងដែរ* § 5.052 ("ជនជាប់ចោទដោយការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ត្រូវតែដោះលែងដើម្បីរង់ចាំការកាត់សេចក្តីលើកលែងតែរដ្ឋអាចបង្ហាញថាមានហេតុផល 'ពាក់ព័ន្ធគ្រប់គ្រាន់' ដើម្បីធ្វើយុត្តិកម្មចំពោះការបន្តឃុំខ្លួនរូបគេបន្តទៅទៀត")។

[27] *សូមមើល ឧទាហរណ៍* រឿងក្តី *Jaworski* តទល់នឹង ប្រទេសប៉ូឡូញ តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប រឿងក្តីលេខ ២៥៧១៥/០២ សាលក្រម ចុះថ្ងៃទី២៨ មីនា ២០០៦ (ហៅថា "សាលក្រម Jaworsk") ពីកថាខណ្ឌ ៤១ ដល់ ៤២ ។

[28] រឿងក្តីរវាង Simor តទល់នឹង Emerson, § 5.055។

00232746

16. ក្រោយពីតុលាការធ្វើការស៊ើបអង្កេតពេញមួយឆ្នាំរួចមក[29] យោងតាមស្តារីដ៏តឹងរ៉ឹងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង ៦៣(៣)(ក)[30] មានមូលហេតុដែលនាំឱ្យជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា លោក **នួន ជា** អាចទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានចោទប្រកាន់ ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសកម្មភាពរបស់មន្ទីរ ស-២១ តែប៉ុណ្ណោះ។ ទាក់ទងទៅនឹងការចោទប្រកាន់ផ្សេងៗទៀតដែលមាននៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ និង ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែម ឃើញថាពុំមានភស្តុតាងណាមួយនៅក្នុងសំណុំរឿងអាចឱ្យអ្នកសង្កេតការណ៍ឥតលំអៀងយល់ស្របថា ការរៀបរាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍របស់ ក.ស.ព គឺជា ការរៀបរាប់មួយដែលសុក្រឹត្យបាននោះទេ ហើយក៏មិនមានហេតុផលណាមួយដែលនាំឱ្យជឿជាក់ថា ឯកសារបែបនោះកំពុងតែមាននោះដែរ។ ក្រៅតែពី ឌុច ពុំមានសាក្សីណាម្នាក់ដែលសម្ភាសន៍ដោយ ក.ស.ច.ស[31] បានឆ្លើយទម្លាក់កំហុសមកលើលោក **នួន ជា** នៅក្នុងសកម្មភាពព្រហ្មទណ្ឌណាមួយនោះទេ[32]។ លើសពីនេះទៅទៀត ពុំមានឯកសារណាមួយដែល ក.ស.ច.ស[33] បានប្រមូល (ក្រៅតែពីឯកសារទាក់ទងនឹងមន្ទីរ ស-២១) បានភ្ជាប់លោក **នួន ជា** ទៅនឹងការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មណាមួយនោះទេ[34]។ ជាការគួរឱ្យជំទាស់តវ៉ាផងដែរ រឿងក្តីប្រឆាំងមកលើលោក **នួន ជា** មានកម្រិតចំពោះព្រឹត្តិហេតុដែលបានលើកឡើង ថាបានកើតឡើងដោយជាក់ពាក់ព័ន្ធជាមួយកិច្ចការរបស់មន្ទីរ ស-២១ នោះគឺមិនបានកើតឡើងទាល់តែសោះ។

គ. ពុំមានមូលហេតុបន្ថែមដើម្បីធ្វើយុត្តិកម្មដល់ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

---

[29] *សូមមើល* ឯកសារលេខ D-២៥, D-៤០, D-៤៣, D-៦៨, D-៨២, D-៨៦, D-៩០, D-៩១, D-៩២, D-៩៣, D-៩៤, D-៩៥, និងឯកសារឆ្លើយឆ្លងផ្សេងទៀត។

[30] ដោយទុកចោលមួយឡែកនូវការទទួលយកបាន ទម្ងន់ និង/ឬ ភាពគួរឱ្យជឿជាក់បាននៃឯកសារដែលកំពុងតែមាននៅក្នុងសំណុំរឿង នោះគឺថា មិនទាន់មានឯកសារណាមួយត្រូវបានយកមកធ្វើតេស្ត ឬ ត្រូវបានជំទាស់នៅឡើយទេ។ សូមចំណាំ: មេធាវីការពារក្តី ពិចារណាពីភាពគួរឱ្យជឿជាក់បាននៃកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយ ឌុច ថាមានការគួរឱ្យសង្ស័យយ៉ាងខ្លាំង ហើយទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ ទំនងជានឹងដាក់សារណាបន្ថែមទៀតទៅ ក.ស.ច.ស ។

[31] *សូមមើល* ឯកសារលេខ D-២៥, D-៤០, D-៦៨, D-៨៦, D-៩១, D-៩២, D-៩៣, D-៩៤, និងឯកសារឆ្លើយឆ្លងផ្សេងទៀត។

[32] *ចំណាំ:* ក្នុងចំណោមឯកសារទាំងអស់នេះ មានឯកសារខ្លះមិនទាន់បានបកប្រែទៅជាភាសាអង់គ្លេសនៅឡើយទេ។

[33] *សូមមើល* ឯកសារលេខ D-៤៣, D-៨២ និង ឯកសារឆ្លើយឆ្លងផ្សេងទៀត។

[34] *ចំណាំ:* ក្នុងចំណោមឯកសារទាំងអស់នេះ មានឯកសារខ្លះមិនទាន់បានបកប្រែទៅជាភាសាអង់គ្លេសនៅឡើយទេ។

លោក នួន ជា បន្តទៅទៀតនោះទេ

17. អត្ថិភាពនៃមូលហេតុដែលនាំឱ្យជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់តែម្យ៉ាងថា លោក នួន ជា បានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មជាច្រើននោះ គឺមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីគាំទ្រដល់ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្ននោះទេ។ ក្នុងន័យនេះហើយ មេធាវីការពារស្នើសុំឱ្យដាក់បញ្ចូលសារណាដែលមាននៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន[35]និងស្នើសុំឱ្យលើកយកសារណាទាំងនេះមកពិចារណាជាថ្មី។ យោងតាមយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុបដែលបានលើកឡើងខាងលើ ជាពិសេសទទ្បីករណីដែលទាក់ទងទៅនឹងវិធានផ្ទៃក្នុងទី ៦៣(៣)(ខ)(i) និង (ii) កាន់តែធ្វើឱ្យមានទម្ងន់ថែមទៀត ដោយសារថា ក.ស.ច.ស បានចំណាយពេលពេញមួយឆ្នាំក្នុងការស៊ើបអង្កេតរបស់ខ្លួន ។ ជំនួសឱ្យសមាមាត្រភាពដែលបានទទួលស្គាល់យ៉ាងច្បាស់នេះ ក.ស.ច.ស បានខកខានមិនបានពន្យល់ថាតើហានិភ័យ *ដែលត្រូវបានបង្កើតជាទូទៅ* ដែលត្រូវបានយកមកធ្វើយុត្តិកម្មចំពោះការឃុំខ្លួនលោក នួន ជា លើកដំបូង ត្រូវបានគាំទ្រដោយភស្តុតាង*ភស្តុតាងរឹងមាំ* ដូចដែលបានតម្រូវដែរឬយ៉ាងណា។

ឃ. ដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមិនបានបញ្ជាក់ពីមូលដ្ឋានអង្គហេតុសម្រាប់ការឃុំខ្លួនលោក នួន ជា នោះទេ

18. ក.ស.ច.ស បានបញ្ជាក់ជាចុងក្រោយថា លោក នួន ជា កំពុងត្រូវបានឃុំខ្លួនដោយសំអាងទៅលើអំណាចនៃការអះអាងតាមការយល់ឃើញដែលថា គាត់អាចទទួលខុសត្រូវដោយផ្ទាល់ និង/ឬទទួលខុសត្រូវជាថ្នាក់លើចំពោះការកាប់សម្លាប់ អំពើធ្វើទារុណកម្ម អំពើបំពារបំពានលើរូបកាយ និង/ឬ ផ្លូវចិត្ត ដែលថាបានកើតមានឡើងជាប់ទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការរបស់មន្ទីរ ស-២១[36] ។ នេះគ្រាន់តែជាការផ្លាស់ប្តូរមួយក្នុងចំណោមការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើន ដែលកើតចេញពីការចោទប្រកាន់របស់ ក.ស.ព ហើយមិនមានការវាយតម្លៃជាក់លាក់ដោយ ក.ស.ច.ស ពាក់ព័ន្ធទៅនឹង

[35] *សូមមើល* បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងទៅនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ពីកថាខណ្ឌ ៤៤ ដល់ ៥៣ ។

[36] *សូមមើល* ដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ទំព័រ ២ ។

បទចោទដទៃទៀតដែលនឹងមាននាពេលខាងមុខនេះ[37]។ ការខកខាននេះបណ្ដាលឱ្យមានការចាប់អារម្មណ៍ថា មិនមានមូលហេតុដែលនាំឱ្យជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា លោក នួន ជា ទទួលខុសត្រូវចំពោះការចោទប្រកាន់បន្ថែមទៀតនោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មេធាវីការពារសង្ស័យយ៉ាងខ្លាំងថានេះគឺជាជំហររបស់ ក.ស.ច.ស តែប៉ុណ្ណោះ។

19. កាន់តែច្របូកច្របល់ថែមទៀតនោះ គឺការអនុវត្តការវិភាគទៅលើវិធានផ្ទៃក្នុងទី ៦៣(៣)(ខ) យ៉ាងប្រញាប់ប្រញាល់របស់ ក.ស.ព។ ក្នុងខណៈដែលវិធានទាំងឡាយ និង យុត្តិសាស្ត្រស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សពាក់ព័ន្ធ តម្រូវឱ្យ ក.ស.ច.ស ដាក់ចេញនូវសេចក្តីសម្រេចប្រកបដោយហេតុផលឱ្យលើសពីការសំអាងទៅលើបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់នៅជាធរមានតែមួយចំនុច នោះដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នគ្រាន់តែចង្អុលបង្ហាញថា "លក្ខខណ្ឌដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៦៣(៣)(ខ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនៅតែបំពេញបាននៅឡើយ។ ហេតុដូច្នេះ ហេតុផលរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន ចុះថ្ងៃទី២០ មីនា ២០០៨ នៅតែមានសុពលភាពដដែល"[38]។ ដោយហេតុថា នេះគ្រាន់តែជាការវាយតម្លៃគំរប់កិច្ច ហេតុដូច្នេះ គេអាចសន្និដ្ឋានថាមិនមានការវិភាគបន្ថែមទៅលើចំនុចសំខាន់នេះទេ។

20. សរុបមក ដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ត្រូវបានរៀបរាប់យ៉ាងល្អជាការយល់ស្របទៅលើសេចក្តីសម្រេចចាស់ ដែលមិនអាចរិះគន់បាន។ គោលបំណងនៃការពិនិត្យឡើងវិញជាទៀងទាត់លើបញ្ហាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននេះ គឺដើម្បីវាយតម្លៃស្ថានភាពសារជាថ្មី និងមិនគ្រាន់តែធ្វើដីកាចាស់មួយឱ្យរស់ឡើងវិញ ដូចដែល ក.ស.ច.ស បានធ្វើនោះទេ។ ជាអកុសលភាពហ្មត់ចត់ក្នុងការវិភាគដែលតែងតែជាប់ទាក់ទិនជាមួយដំណើរការរបស់តុលាការ ហាក់ដូចជាត្រូវបានដាក់ជំនួសដោយវិធីសាស្ត្របែបប្រថាប់ត្រាក្នុងការវាយតម្លៃទៅលើ"ភស្តុតាង"។ សេចក្តីគោរពចំពោះឧត្តមគតិដែលមាន ដែលជាការរំពឹងទុកពី ក.ស.ព និងភាគីរដ្ឋប្បវេណី គឺមិនស៊ី

---

[37] សូមកត់ចំណាំ: ដីកាដើមរបស់ ក.ស.ច.ស បានយោងតែទៅលើ "ឯកសារ និង កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយសាក្សីជាច្រើនដែលទម្លាក់កំហុសមកលើលោក នួន ជា" ដោយមិនមានចំនុចលំអិតបន្ថែមទៀតនោះឡើយ។ ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌទី ៥ ។

[38] ដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ទំព័រ ២ ។

សង្ខាក់ទាំងស្រុងជាមួយការបំពេញភារកិច្ចរបស់ ក.ស.ច.ស ដោយ"ឥតលំអៀង"[39]។ សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ ដូចជាដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នបានបង្ហាញឱ្យឃើញពីការគ្មានសមត្ថភាព ឬ ការគ្មានឆន្ទៈដើម្បីប្រយុទ្ធតទល់ជាមួយបញ្ហាទាំងនេះ ដែលជាហេតុនាំឱ្យមានការមន្ទិលសង្ស័យកាន់តែខ្លាំងឡើងចំពោះការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់តុលាការក្នុងការ "ស្វែងរកការពិត"នោះ[40]។

ឃ. ការដោះលែងឱ្យនៅក្រៅឃុំជាបណ្តោះអាសន្នដោយភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌនានា គឺជាការសមស្រប

21. ទាំង ក.ស.ច.ស ទាំងអង្គបុរេជំនុំជម្រះ មិនបានពិចារណាឱ្យបានហ្មត់ចត់ពីការកំណត់ឱ្យមានវិធានការធូរស្រាលមួយ ដែលបង្កើតឡើងដើម្បីសម្រួលដល់វិធាន ៦៣(៣)(ខ) ដែលគេទទួលស្គាល់ជារួមរួចមកហើយនោះ ។ ដោយមិនមានការពន្យល់លំអិត ស្ថាប័នតុលាការទាំងពីរនេះគ្រាន់តែបានលើកឡើងថា ពុំមានដីកាដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការអាចការពារផលប្រយោជន៍សាធារណៈឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់គ្រប់គ្រាន់បាននោះទេ[41]។ សច្ចធារណ៏នៃនីរទោសតម្រូវឱ្យមានការវិភាគស្រាវជ្រាវកាន់ច្រើនឡើង ដោយសំអាងទៅលើមូលហេតុនៅក្នុងតថភាពអនុវត្តជាក់ស្តែងនៃរឿងក្តីនេះ។ ឧបមាថា (តែមិនយល់ស្រប) ការព្រួយបារម្ភដែលបានលើកឡើងមកដល់ពេលនេះ ពី"ការឃុំខ្លួននៅក្នុងផ្ទះ" ដែលស្ថិតនៅឯមន្ទីរពេទ្យណាមួយដែលអាចយល់ព្រមនៅកណ្តាលទីក្រុងភ្នំពេញ អាចដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពដូចគ្នាទៅនឹងការបន្តការឃុំខ្លួននៅក្នុងបរិវេណ អ.វ.ត.ក ដូច្នោះដែរ។ ជម្រើសនេះអាចផ្តល់ផលប្រយោជន៍បន្ថែមទៀតដល់លោក **នួន ជា** ឱ្យទទួលបានសេវាពេទ្យជាបន្ទាន់ ដែលស្ថិតនៅជិតបំផុតនោះគឺជាការប្រសើរ[42] ដែលសព្វថ្ងៃនេះត្រូវចំណាយពេលសែសិបប្រាំនាទីយ៉ាងលឿនដើម្បីឱ្យទៅដល់ទីនោះ។

---

[39] វិធានទី ៥៥(៥) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ។

[40] វិធានទី ៥៥(៥) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ។

[41] *សូមមើល* ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌទី ៦ ។ សេចក្តីសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌទី ៨៣ ។

[42] មនុស្សគ្រប់រូបដែលដែលធ្លាប់ធ្វើដំណើរប្រចាំថ្ងៃពីភ្នំពេញមកបរិវេណ អ.វ.ត.ក គឺពិតជាដឹងយ៉ាងច្បាស់ថា នៅពេលដែលមាន ចរាចរកកស្ទះខ្លាំងមែនទែន នោះការធ្វើដំណើរអាចចំណាយពេលជាងពីរឯណោះ។ *សូមមើល* ឯកសារលេខ C-៣៩ "កំណត់ហេតុសម្ភាសន៍ជាលាយលក្ខអក្សរស្តីពីស្ថានភាពនៃការឃុំខ្លួន ចុះថ្ងៃទី១៣ តុលា ២០០៨ ទំព័រទី២

ដូចដែលបានជំទាស់តវ៉ាពីមុនរួចមកហើយ "មានមូលហេតុជាក់លាក់ដែលអាចឱ្យជឿបានថា អាជ្ញាធរ [កម្ពុជា] មានលទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការឃ្លាំមើល [...] បុរសម្នាក់ដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពចាស់ជរា ដូចរូប[43]លោក **នួន ជា** នេះ"។

V. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

22. អាស្រ័យដោយមូលហេតុដូចដែលបានលើកឡើងខាងលើ មេធាវីការពារក្តីសំណូមពរឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះលប់ចោលដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរះវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន និងដោះលែងលោក **នួន ជា** ស្របតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌនានា ដែលបានលើកឡើងរួចមកហើយ នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងទៅនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។ ជាជម្រើស អង្គបុរេជំនុំជម្រះគួរធ្វើការរៀបចំចាត់ចែងជាចាំបាច់សម្រាប់ការបញ្ជូនលោក **នួន ជា** ទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យណាមួយដែលអាចយល់ព្រមនៅកណ្តាលទីក្រុងភ្នំពេញ និងក្នុងករណីខ្លះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះគួរណែនាំ ក.ស.ច.ស ឱ្យអនុលោមតាមសេចក្តីព្រាងការអនុវត្តរបស់ខ្លួនចំពោះវិធានទាំងឡាយដែលនៅជាធរមាន និងយុត្តិសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធ។

សហមេធាវីរបស់ នួន ជា

សុន អរុណ

Michiel PESTMAN និង Victor KOPPE

P.P.

(ដែលមេធាវីការពារ បានស្នើសុំឱ្យផ្តល់ឧទ្ធម្ភាគចក្រមួយគ្រឿង ក្នុងករណីមានសេចក្តីត្រូវការដឹកជញ្ជូនទៅកាន់សេវាពេទ្យជាបន្ទាន់។

[43] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌទី ៥៧។